

Gidene Gitti Demem

– Sadık Medin · 07 Kasım 2012

GİDENE GİTTİ DEMEM

Yıllar öncesinin Tire'sinde geçimini semercilikle sağlayan ,herkesin sevip saydığı kırklı yaşlarda bir usta yaşardı. Yemesine içmesine dikkat eder çoluğunun çocuğunun nafakasını olduğu gibi evine harcardı.

Eğer bir kusur sayılacaksa; kazancının bir bölümünü ,yaşlılığında lâzım olur gerekçesiyle dükkânında bulunan minik süslü bir semerin içinde kimseye fark ettirmeden biriktirirdi. Bu durumdan ne ev halkının ne de kalfasının bir haberi vardı.

Adının; Ahmet, Mehmet ,Ali ya da Veli olması pek önemli değil. Anlatacağım menkıbedeki olayın günümüzden kaç yıl önce yaşanıldığı da önemli değil.Kendi açımdan önemli olan olayın geçtiği yerde günümüzde dahi Abdullah Süren isimli bir ustanın semercilik sanatını ifa etmesi. Elli beş yıl önce Kurtuluş İlkokulunda okurken üçüncü sınıfta arkadaşım olması.

Paşa Camiinin üst tarafları ,Tire'nin el sanatları ile uğraşan zanaatkarlarının iş yerleri ile doludur. Gümüşpala caddesinin alt tarafları da diyebileceğimiz bu yerlerde; Keçeciler, saraçlar,semerciler,ip ,sicim ,urgan, halat , çul çuval ,hasır ve benzerlerini satanlar, yularcılar, kalaycılar ve nalıncılar bulunur.Zaman zaman ,arz ve talebe göre başka meslekler arz-ı endam eder, bazıları da başka yerlere taşınabilirdi.

Menkıbeye konu olan semerci dükkanının ustası günlerden bir gün kalfasına; “Bir günlüğüne Tire'den ayrılacağım. İşim uzarsa yarın dönerim.Sen sen ol kaç para verirlerse versinler şu gördüğün süslü semeri kimselere satma.Babam gelse ona dahi verme.O dükkanımızın uğuru.”der. ”Hadi bakalım kolay gelsin,hayırlı işler,eyvallah” diyerek dükkandan ayrılır.

Kalfa, sabah işe gelirken evinden getirdiği üç gözlü sefertesindeki yiyeceklerini ,öğle yemek vakti gelince afiyetle yer.Kahvesini ve suyunu içer ,çalışmasına bıraktığı yerden devam eder.

İkindiye doğru dükkana ,altmış yaşlarında ,saçları ağarmış kısa boylu bir müşteri gelir.Üstlüğünü başının sağ tarafından yana devirmiş ,eliyle terlerini silmektedir.

“Selamünaleyküm kalfa . Ustan yok mu?”

“Aleykümselam emmi.Var olmasına da,iş icabı bir yere gitti. Akşama gelir, ne diyecektin?”

“Semer alacaktım da , köydeki bizim bacaksız at için ”

“Buyur emmi beğendiğini al semerlerimiz hem sağlam ve dayanıklıdır ,gösterişli ve çok süslüdür.Gel bak”

Yana devrilmiş üstlüğünü tekrar kafasına geçiren müşteri eşikteki halkaya atını bağlar ve içeri girer. Kalfa, müşteri semerleri incelerken seslenir “Emmi ne içersin çay mı,kahvemi,ayran mı koruk şerbeti mi?”

Müşterinin gözleri süslü minik semere takılır kalı,bakışlarını bir türlü semerden ayıramamıştır; ”Valla fark etmez, hava sıcak, köyde ayrıncı çok içiyoz , koruk şerbeti içeyim bari” ..

Kalfa bi koşu çay ocağına gider gelir .İçecekleri çayı ve şerbeti çaycı az sonra getirir.Müşteri fiyatı mümkün merteye düşürebilmek için pek ilgilenmiyor görünse de küçük süslü semeri göz ucuyla süzmekte fakat beğendiğini belli etmek istememektedir.Lütfen alacakmış gibisine seslenir:”Bu küçük

semeri alam bari.Kaç para bu.Biz eski müşteriyiz ona göre söyle ha”der.

Kalfa başka bir semeri göstererek,”Emmi küçük semer satılık değil,bak sen gösterdiğim semeri al ikisinin arasında pek fark yok “der.

Müşteri karardır. ”Neden satılık değilmiş o bakayım? Burası esnaf dükkanı değil mi? Müşteri hangisini beğenirse onu alır.Hem madem satmıyacaksınız ne işi var bu semerin bu dükkanda.”.

Kalfa celâllenen müşteriye hak verecekse de ustasının öğütleri aklına gelir ,kem küm etmektense işin aslını söylemek zorunda kalır. ”Valla emmi ustam giderken; bu semer bu dükkanın uğuru,sen sen ol kimseye satma dedi” der.

Müşteri bu küçük süslü semeri almakta ısrarlıdır.Bir iki oflayıp pufladıktan sonra:”Hadi ordan. Alt tarafı bi semer, uğurlusu mu uğursuzu mu olurmuş.Ustan hakketen iyi bi usta ise yenisini yapamaz mı? Bu kadar aciz mi?”

Bu sözler kalfanın gururuna dokunmuştur. Çarşının en iyi semerci ustası kendi ustasıdır.”Ben öyle bir fiyat söyleyeyim ki bu adam bu semeri alamasın vaz geçsin, başka semer alsın” diye düşünür.

”Tamam emmi .Haklı olmasına haklısın,bu semer bu dükkanın uğuru olmasın varsın ,ustam gene yenisini yapsın,ki yapar. Sana satıyorum ama,fiyatı sana pahalı gelmesin !..Usta buna epey zaman harcadı iflahı kesildi süsü püsü çok öbürkülerin iki misli bunun fiyatı.İllaki alacak mısınız?”

Müşteri tekrar terlemeye başlamıştır bu haziran sıcağında.Bu semer işçilik ustalık olarak gerçekten diğerlerinden çok farklıdır.Alıverişin uçar kaçır yanı,yönü kalmamıştır.Pilavdan dönenin kaşığı kırılıns hesabı Mehmet emmi bu semeri almadan köyüne dönmeyecektir.İş inada binmiştir.Minik süslü semeri çok beğenmiştir.Bir taraftan semeri incelerken öbür taraftan kalfaya laf yetiştirmektedir:”İki çay söyle gel,bu defakilerin parası benden”der.

Pazarlık uzar da uzar.Müşteri fiyatı biraz daha kırdırarak nihayetinde süslü minik semeri satın alır.

Müşteri giderken ;semeri niçin, neden almak istediğini açıklar.”Yarın torunumun sünnet düğünü var.Bu küçük semeri küçük atımız için aldım.Çok sevinecek kerata.Üstüne binerek köy meydanında birkaç tur atmasını çok istiyorum.” .Semerin ücretini öder ve dükkandan ayrılır.

Kalfa geceyi zor atlatır.Yatağında saatlerce sağına soluna döner.”Sabahleyin ustama ne söyleyeceğim.Nasıl söyleyeceğim” diye düşünerek sabahlar.

”En nihayetinde beni işten çıkarır.Sonunda ölüm yok ya bunun” diye kendisini teselli eder.

Sabahın erken saatlerinde semerci dükkanını önce kalfa açar.Yarım saat sonra usta çıka gelir.Ustasıyla önce selamlaşır, ”Hoş geldin usta” der.Usta ”Hoş bulduk” der demez dükkanın içini süzer gözleriyle her yeri tarar.Kumbara olarak kullandığı semeri arar;

”Küçük semer görünmüyor,sattın mı yoksa çalındı mı”...

Kalfa ”Yoo usta hiç çalınır mı bütün semerler burada bak.Onu iyi bir fiyata eski bir müşteriye sattım”der.

Usta”Ben sana bu semer bu dükkanın uğuru babam gelse verme,hiç kimseye de satma demedim mi?...

Hem kimmiş ,neyin nesi kimin fesiymiş.Hangi köydenmiş sormadın mı bu adama”....

”Usta demesine dedim de,kim olduğunu hangi köyden olduğunu söylemedi.[Ustan beni tanır ben gene gelirim, O’nun çayını kahvesini içmeye] dedi.Ha bir de [Semerin uğurlusu uğursuzu mu olurmuş] gibisine laflar etti.Hem de üstüne üstlük [Senin ustan bunun yenisini yapamaz mı?]deyip beni tahrik etti”der...

Usta kalfasının bu mantıklı savunması karşısında ne diyeceğini bilemez. Semerde para biriktirdiğini de bu saatten sonra açıklamak istemez .

O günden sonra çuvaldızı her eline alıp keçeye ve deriye her saldırışında bir tevekkül ilacı gibi [GİDENE GİTTİ DEMEM / GİDENE GİTTİ DEMEM] sözünü mırıldanmaya başlar. Ağzından dökülen bu üç kelimelik söz ,mırıltı halinde, esen rüzgarlarla birlikte savrulan yapraklara,yağan yağmurlarla birlikte akan sellere,kavuşur.

Önceleri çalışırken söylediği daha doğrusu mırıldandığı şarkılar türküler ve ilahiler tarih olmuştur artık.Bu arada ,kalfasına her hangi bir ceza vermemiş ,becerikli ve iyi ahlaklı kalfasıyla birlikte işine devam etmiştir.

[GİDENE GİTTİ DEMEM / GİDENE GİTTİ DEMEM] sözü ustanın diline pelesenk olmuş ve bu durum yaklaşık bir yıl devam etmiştir.

Yine günlerden bir gün , küçük süslü semeri satın alan müşteri ,semerci dükkanına çıka gelir.

“Selamünaleyküm usta hayırlı işler”..Usta küçük atın üzerindeki kişiyi ve minik süslü semeri hemen tanır.Gözleri parlar ,aylardan sonra semerine ve paralarına kavuşma heyecanıyla iştahlı bir ses tonuyla müşterisini tezgahından kalkarak ayakta karşılar,koluna girerek içeri buyur eder.

“Aleykümselam Mehmet Abi hoş geldin.Nasılsın iyi misin ?” ...“İyiyim.Hamdolsun Rabbimize,sen nasıl işler nasıl gidiyor?”....”İyidir Mehmet abi .bir senedir yoktun özlettin kendini insan bi çıkar gelir değil mi?....”

.”Hiç sorma buralara bir yıldır işim düşmedi .Geçen sene sen yokken kalfandan bu süslü semeri almıştım.Torunumun sünnet düğününde işe yaradı.Çok sevindi kerata köy meydanında tur ata ata bir hal oldu”...

”Yaaa öyle mi? Otur hele bi soluklan, ne içersin? Çay,kahve ?..”

Müşteri:“İçeriz içeriz.Senin kalfa beni baya kazıkladı ama neyse.Torunun arkadaşları semerdeki süsleri yola yola semeri bu hale getirdiler.Şuna bak yolunmuş tavuğa döndü.Eline düştük bir güzel tamir edersin artık”..

Usta semerin gelmesine ve de tamir dolayısıyla dükkanında birkaç gün kalacağına çok sevinmiştir. “Merak etme Mehmet abi. Eskisinden daha iyi olur.Bugün bırakırsın yarın ya da haftaya Tire pazarına geldiğinde alırsın..”der.

Müşteri.

: “Usta sen elini çabuk tut,torun akşam köye döndüğümde semeri mutlaka sorar,görmek ister.Ben en iyisi mi yarın öğleye doğru gelir alırım.Parası neyse getiririm.Şu an üstümde yok.Borcumuz ne olacak ?”...

Usta paralarına kavuşacak olmanın sevinci ile yudumlamakta olduğu çay bardağını tezgahın bir köşesine bırakarak ;” Sözü mü olur Mehmet abi.Madem kalfa kazıkladı diyorsun para pul istemez bu da bizim bir ikramımız olsun” der.

Mehmet bey semeri indirir ustaya teslim eder.Ödünç bir semerle köyüne döner .Usta semeriyle baş başa kaldığında semercilerin belleklerinden çıkmayan bir sözü yeri gelmişken kalfasının duyacağı bir tonda söyler. “SEMERLE GİDEN SEMERLE GELİR.” Bu sözü söylememin nedeni şudur:Yeni semer alacak olan müşteriler genellikle eski semerleri mutlaka semerci dükkanına getirirler.Ağacı,keçesi,demiri, tamiratlarda ustaya lâzım olur diye.Bir de yeni alacakları semerde birkaç lira indirim yaptırabilir

miyim düşüncesini taşırlar. “..."

Akşam güneş batmasına birkaç saat kala kalfasına izin verir.”Git dolaş, gez, toz ,yapacağın ufak tefek işleri bugünden hallet” der.

Karanlık çöktüğünde dükkanın kepenklerini kapatır.Bir kaç mum yakar, küçük süslü semeri söker dağıtır.Bir bakar ki,paraları olduğu gibi durmaktadır.Ne bir eksik ne bir fazla. Allah’a dua eder.Hamd ü senalarda bulunur.

Semerci ustamız ertesi sabah ve sonraki günlerde çalışırken ,eskiden söylediği ilahilerine,şarkılarına ve türkülerine kavuşur.

Tevekkül ilacı burada yine devreye girmiş olup ustamızı yine söyletmektedir.Bu defaki mırıltılar kederden değil sevinçtendir.”GELENE GELDİ DEMEM / GELENE GELDİ DEMEM”..

Atalarımız boşuna dememiş;[Sabırla koruk helva,dut yaprağı atlas olur]diye.Hiç ummadığımız bir zamanda,umutların tükenir gibi olduğu bir anda sabır her kapıyı açan bir anahtar gibi her an elimizde bulunmalıdır.Velhasılı;”Sabrın sonu selamettir”...

Atalarımız yeni doğan erkek çocuklarına Sabri,kız çocuklarına Sabriye ismini ; sabır’a verdikleri önemden dolayı vermiş olmalılar.

Bu menkıbeyi güncellemek, hikâye haline getirmek bugüne nasipmiş.

Sürç-i lisân ettik ise affola...

M. Sadık MEDİN 27 Haziran 2012 TİRE